

ВІДДІЛ ОСВІТИ ТОРЕЦЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

ОРІЄНТИР

МІСЬКИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ

Інформаційно-методичний вісник

№1 (23)
ВЕРЕСЕНЬ-
ЖОВТЕНЬ 2016

БЕЗПЕРЕРВНА ОСВІТА

Учись так, ніби тобі доведеться жити вічно...
Отто Бісмарк

Для сьогодення уже стало аксіомою, що в наш стрімкий, мінливий час необхідно невпинно вдосконалюватися, бути «мобільним», уміти перебудовуватися і постійно вчитися. Уся сучасна система освіти налаштована на те, щоб навчити дитину не «тупо заучувати предмет, а вміти мислити». Якщо хочеш бути успішним, не можна стояти на місці, необхідно постійно йти вперед. Важча справа з дорослим населенням, яке виховане на старих традиціях. Дуже часто, працюючи з педагогами, можна почути, наприклад, такі висловлювання: «Я двадцять років навчаю дітей із крейдою в руках, завжди був на хорошому рахунку, і не збираюся нічого міняти», або «Я вчу так, як мене вчили у свій час, адже з мене вийшов хороший фахівець». А такому педагогу слід зрозуміти, що сучасним дітям, яких він навчає, у дорослому житті доведеться працювати на сучасному обладнанні, жити у світі нових технологій, навчатися протягом життя.

Сьогодні актуальними стали слова Ноулзла: «Головним сьогоднішнім завданням стало виробництво компетентних людей – таких людей, які були б здатні застосувати свої знання в умовах, що змінюються, і... чия основна компетенція полягає в умінні включатися в постійне самонавчання впродовж усього життя.»

А освіта дорослих на основі компетентнісного підходу має стати головним інструментом модернізації системи освіти.

Вісник містить матеріали, які допоможуть шкільній методичній службі здійснити науково-методичний супровід неперервного зростання педагогів.

Скрипниченко Н.А.,
завідувач ММК

Думки в учительській

Найдосвідченіший педагог не повинен спинятися на досягнутому, бо якщо немає руху вперед, то неминуче почнеться відставання.
В.Сухомлинський

У XXI столітті неписьменним вважається не той, хто не вміє читати й писати, а той, хто не вміє вчитися, доучуватися й переучуватися.
Елвін Тоффлер

Історія питання

Ідея безперервної освіти стала займати більш помітне місце серед прогресивних ідей XX — початку XXI століття. Сенс її полягає у створенні умов для забезпечення кожній людині постійного розвитку і творчого оновлення, що веде до процвітання суспільства в цілому. Саме тому багато держав ведуть пошук власної моделі безперервної освіти.

Витоки цієї ідеї можна знайти у стародавніх філософів: Конфуція, Солона, Сократа, Платона, Аристотеля, Сенеки. Предтечею сучасних уявлень про безперервну освіту є Ян Амос Коменський, який стверджував, що все життя повинно бути школою, що для навчання підходить будь-який вік, треба тільки з'ясувати, в якому віці й до чого людина більш здатна. У своїй праці "Загальне виховання" основоположник дидактики виклав теорію універсальної освіти й виховання всіх людей протягом життя на основі рівноправності. Великий російський педагог К. Д. Ушинський також говорив про те, що людина повинна і буде вчитися все життя.

Ще в епоху Просвітництва була доведена важливість загального навчання дітей та молоді. Пізніше з'явилася потреба у навчанні й професійній підготовці, перепідготовці дорослих. Ці та інші чинники обумовили необхідність теоретичного обґрунтування освітніх процесів у сучасних умовах, підвели до ідеї безперервної освіти.

Уперше ця ідея була оприлюднена на конференції ЮНЕСКО в 1965 р. відомим теоретиком безперервної освіти П. Ленграндом. Із середини 1970-х років вона знайшла підтримку у всіх країнах, стала основним принципом освітніх реформ.

Передумови

Об'єктивні передумови

Минуле століття характеризується бурхливим соціально-економічним і науково-технічним прогресом. Такого динамізму суспільного розвитку не знали попередні епохи. У цих умовах оновлення техніки, технологій випереджало темпи зміни поколінь людей. Відбулося відставання освіти від нових реалій життя. З'явився дефіцит знань, який призвів до того, що багато працівників перестали виконувати свої обов'язки професійно, загострилася проблема функціональної неграмотності.

У результаті вичерпання можливостей "кінцевого продукту освіти" виник ряд ініціатив (парале́льна осві́та, продо́вжена осві́та, підви́щення квалі́фікації, дистанційне навчання, самоосві́та), що, однак, допомагало вирішувати виниклі проблеми лише частково. Таким чином, були створені об'єктивні передумови для переходу до безперервної освіти.

Суб'єктивні передумови

Неузгодженість між наявним і необхідним для людини рівнем знань, що виникла в сучасних умовах, стала причиною професійної некомпетентності, невміння зробити надійний професійний вибір. Разом із тим, зростання добробуту в цілому, поява вільного часу, розширення переліку освітніх послуг призвели до усвідомлення необхідності постійного оновлення знань не тільки для професійної діяльності, але й сприйняття освіти як цінності.

Однак лише у другій половині XX ст. умови соціально-економічного розвитку людства, швидке збільшення обсягу і змісту знань (за 2 роки кількість інформації подвоюється), їх швидке старіння, а також стрімкий розвиток нових засобів збереження і передачі інформації, дозволили перейти до процесу реалізації ідеї безперервної освіти в освітню практику.

Безперервна освіта як поняття

Освіта дорослих: виклики та ВИМОГИ

Безперервна освіта передбачає:

1. **Набуття людиною компетенцій з мірою виникнення потреби у них**
2. **Розподіл етапів освіти на фази**
3. **Раціональна послідовність слідування навчання і трудової діяльності**
4. **Безперервність цієї послідовності упродовж життя**

Безперервна освіта - поняття, що з'явилося порівняно недавно, а точніше, в кінці ХХ ст., - швидко зайняло центральне місце в соціальних і педагогічних проблемах багатьох держав.

Сьогодні безперервна освіта трактується як єдина система державних і громадських освітніх установ, яка забезпечує організаційну, змістовну єдність і наступність усіх ланок освіти. Рішення завдань виховання і навчання, професійної підготовки людини повинно, з одного боку, враховувати актуальні й перспективні суспільні потреби, з іншого боку — задовольняти прагнення людини до самоосвіти, всебічному і гармонійному розвитку протягом всього життя.

Безперервною є освіта, всеохоплююча за повнотою, індивідуалізована за часом, темпами і спрямованістю, що надає кожному право і можливість реалізації власної програми її отримання та поповнення протягом усього життя. Для держави й суспільства безперервна освіта стає провідною сферою соціальної політики щодо забезпечення сприятливих умов для загального і професійного розвитку людини.

Окрім того, у даний час вітчизняна наука використовує кілька визначень безперервної освіти. Основні з них:

1. Безперервна освіта як освіта на протягом усього життя (lifelong learning, далі LLL).
2. Безперервна освіта як освіта дорослих.
3. Безперервна освіта як безперервна професійна освіта.

Зазначені поняття, незважаючи на їх зовнішню схожість, ставлять різні завдання перед управлінням як системою проосвіти в цілому, так і безперервним освітою. У залежності від трактування безперервної освіти вона буде мати свою специфіку в регіональному розрізі.

Розуміння безперервної освіти як освіти протягом усього життя (LLL) гранично розширює межі цього поняття, оскільки до нього в такій постановці можна віднести і процес навчання маленької дитини рідної мови (дитина вчиться говорити), і різні форми навчання пенсіонерів.

Поряд із вище зазначеними функціонують ще такі визначення безперервної освіти, як "довічна освіти" й "поновлювальна освіта" (від англ. – recurrent education).

Поняття неперервності покликане підсилити значимість поняття освіти, надати йому особливу доцільність, не випадковість, усвідомленість. Основний шлях отримання освіти – це навчання і самонавчання, тобто це цілеспрямована діяльність зовні, переосмислення навколишньої дійсності та свого місця в ній, і всередину – самообогащення, самопізнання, саморозвиток, самоосвіту.

Самоосвіта (від англ. – self-education/instruction) – придбання знань шляхом самостійних занять поза навчальних закладів, без допомоги викладача. Безперервна освіта передбачає включеність в нього суб'єкта, змінюється, удосконалюється, вчиться, здобуває новий досвід, нові якості і нове ставлення до навколишньої дійсності. Таким чином, у неперервній освіті на перший план висувається ідея самоосвіти і самовиховання.

Унікальність соціально-культурної, економічної ситуації у сучасній Росії полягає в тому, що у зв'язку з необхідністю перетворень у суспільстві проблема розвитку людини протягом всього життя, його самоосвіти є одним з пріоритетних завдань.

Історія розвитку безперервної освіти

Спочатку навчання дорослих людей трактувалося як компенсаторне: воно усувало недоліки освіти або давало можливість освоїти щось нове, чого не було в період їх навчання. Цю роль освіта не втратила й зараз. Як і раніше, її вечірні, заочні форми дозволяють отримати вищу професійну освіту людям, що працюють, які не зуміли вчасно закінчити середню або вищу школу. Ідея заочного навчання («поштою») прийшла в голову англійцям більше 100 років тому, коли підданим Британської корони, що заселяли віддалені володіння, була надана можливість отримати освіту. Пізніше таку форму гідно оцінили жителі провінційних містечок, віддалених від великих центрів. Заочне й вечірнє навчання дозволило швидко вивести нашу країну на рівень повної середньої освіти, а потім частково вирішити проблему вищої освіти для жителів села та віддалених районів.

Пізніше стало пріоритетним підвищення кваліфікації фахівців у тих галузях, де знання особливо стрімко оновлювалися. З'явилися курси, факультети та інститути підвищення кваліфікації. Змінювалося не тільки зміст освіти для дорослих, але і його форми. У середині 1960-х рр. деякі американські інженерні коледжі почали використовувати телебачення для надання навчальних курсів працівникам найближчих корпорацій. Ці програми виявилися настільки успішними, що стали прецедентом «розповсюдження високоякісної освіти» для студентів із різних міст. З'явилася можливість передачі телевізійних курсів через супутники по всій території США, Європу, Австралію, Китай. Почалася ера дистанційної освіти.

У 1970-х рр. виникла ідея безперервної освіти для кожного, незалежно від віку та професії. Змінилася мета освіти: не компенсаторне; не підвищення кваліфікації; освіта дає людині можливість пристосуватися до життя у постійно мінливих умовах. Гасло «освіта на все життя» замінюється новою — «освіта через все життя».

Зміст безперервної освіти

У педагогіці виділяють три головних аспекти змісту безперервної освіти:

- традиційний, коли в безперервній освіті бачать професійну освіту дорослих, потреба в якій зумовлена необхідною компенсацією знань і умінь, недоотриманих у ході навчання, як своєрідна відповідь на технологічний прогрес, що поставив працю людини в стан функціональної безграмотності. Це по суті – компенсаторна, додаткова освіта, частина "кінцевої" освіти;
- явище освіти як довічний процес ("вчитися все життя"), коли віддають перевагу педагогічно організованим формальним структурам (гуртки, курси, засоби масової інформації, заочне й вечірнє навчання тощо);
- третій підхід ідею довічного освіти "пропускає" через потреби особистості, прагнення якої до постійного пізнання себе і навколишнього світу стає її цінністю ("освіта через все життя"). Метою безперервної освіти в цьому випадку стає всебічний розвиток (включаючи саморозвиток) людини, його біологічних, соціальних і духовних потенцій, а в кінцевому підсумку – його "окультурення" як необхідна умова збереження та розвитку культури суспільства.

Термін «освіта протягом усього життя» виник в 1960-і роки і став використовуватися на міжнародних семінарах таких міжурядових організацій, як ЮНЕСКО і Рада Європи. Разом з цим терміном широко застосовуються і інші терміни, такі як «безперервна освіта», «продовжена освіта», «рекурентна освіта», «освіта дорослих», «освіта протягом всього життя», «самокероване навчання». Останнім часом в українській мові частіше за інші застосовується термін «безперервна освіта».

Мета й завдання безперервної освіти

Одна з основних цілей безперервної освіти – розширення та диверсифікація освітніх послуг, що доповнюють базове шкільне чи вузівське навчання. Цим визнається недостатність або нездатність базової системи навчити людину всьому, що йому доведеться робити протягом життя. Безперервна освіта часто прирівнюється до освіти дорослих, так як мова йде про різні форми перепідготовки, підвищення кваліфікації і культурного рівня людей, що подолали звичайний вік базового навчання.

Система безперервної освіти сприяє вирішенню трьох основних завдань:

- підготовка людини для включення його в систему сучасних суспільних, професійних відносин;
- удосконалення людини з метою його своєчасної адаптації до постійно мінливих умов;
- різнобічний розвиток особистості, формування її світогляду.

В основі побудови системи безперервної, професійної освіти лежать поняття, що належать до трьох об'єктів (суб'єктів): до особи; до освітніх процесів (програм); до організаційної структури освіти. Безперервна освіта означає, що людина вчиться постійно. Причому, вчиться або в освітніх установах, або займається самоосвітою. Кожний індивідуум, використовуючи як традиційну систему освіти, так і безперервну освіту на базі ІКТ, залишаючись на одному і тому ж формальному освітньому рівні, може:

- удосконалювати свою професійну кваліфікацію, свою професійну майстерність;
- підійматися по ступенях і рівнях професійної освіти;
- не тільки продовжити, але і змінити профіль освіти.

Ознаки безперервної освіти

Безперервна освіта характеризується низкою ознак.

По-перше, вона охоплює весь процес життя людини. За даними світових джерел, тільки 4% працездатного населення планети трудиться за спочатку набутою професією.

По-друге, навчання не обмежена місцем проживання. Сучасна система дистанційного навчання дозволяє вчитися незалежно від того, де проживає людина. У найближчому майбутньому планується створення загальноєвропейського навчального простору. Відповідно за Болонською угодою, завдяки прийнятій системі взаємозаліків студенти зможуть вільно обирати, в якому університеті Європи вчитися і яку дисципліну освоювати. По-третє, безперервна освіта передбачає наявність системи відкритої освіти — нової моделі, яка виходить із відкритості світу, процесів пізнання й освіти людини.

По-четверте, в безперервній освіті реалізується принцип самоосвіти, згідно з яким учень реально є суб'єктом навчального процесу.

Отже, стає очевидним, що в умовах інформаційного суспільства освіта має бути безперервною, а в його реалізації істотну роль відіграють ІКТ. Використання перспективних ІКТ в реалізації безперервної освіти ставить нові непрості завдання, рішення яких зачіпає педагогіку, методика, адміністративне управління і фінансування, забезпечення якості навчання, права інтелектуальної власності і інше. ІКТ і безперервна освіта є могутнім засобом розвитку національних суспільних систем, чинником інтеграції соціальних відносин в нових економічних умовах України. Однак, вони багато в чому залежать як від прогнозування розвитку системи безперервної освіти України, так і від становлення єдиного інформаційно-освітнього простору України, і його зв'язки з інформаційно-освітніми просторами всього світу. Безперервність освіти щодо освітніх процесів неможливо розглядати як в одній окремо взятій країні, так і у відриві від використання ІКТ в освіті.

Структура безперервної освіти

У відповідності з цими завданнями у структурі безперервної освіти виділяються дві підсистеми: базова та додаткова освіта. У свою чергу базова та додаткова освіта можуть бути загальними й професійним. Таким чином, слід говорити про чотири підсистеми освіти: базову загальну, базову професійну, додаткову загальну, додаткову професійну.

Відносини між елементами підсистеми основної освіти будуються за принципом ієрархії, кожна наступна ланка дає освіту більш високого рівня. У підсистемі додаткової освіти ланки самостійні і незалежні, існують паралельно одна одній. Додаткова освіта не є утворенням більш високого рівня порівняно з основним. У кожній із підсистем є основні і додаткові, основні і паралельні, державні і недержавні навчальні заклади і заклади підвищення кваліфікації, установи культури, спорту, туризму і т. д.

На системі безперервної освіти відображаються інтеграційні процеси сучасного соціуму: створюються навчально-науково-педагогічних комплексів, які об'єднують дошкільні освітні установи, школи, освітні установи початкового, середньої, вищої і післявузівської професійної освіти, міжнародні Центри дистанційної освіти.

Своєрідний характер носять технології відкритого та дистанційного навчання. Відкрита освіта (від англ. – *openeducation*) – концепція сучасної освіти за кордоном. У зв'язку з прагненням до його доступності для всіх людей, незалежно від їх освітнього рівня, не пред'являється яких-небудь особливих вимог до первісної підготовки учнів. Відкрита освіта призначений, як правило, для навчання людей зрілого віку, які не змогли з різних причин підвищити рівень своєї освіченості раніше.

Дистанційна освіта – це такий вид освіти, при якому всі або більша частина навчальних процедур здійснюються при територіальній роз'єднаності викладача і учня з використанням сучасних інформаційних і телекомунікаційних технологій.

Безперервну освіту треба розуміти не як механічний рух особистості від дошкільної до загальної середньої, професійної (початкової – підготовка кваліфікованих робітничих кадрів), середньої (підготовка спеціалістів-техніків), вищої (бакалавра, магістра), післявузівської освіти (аспірантура, докторантура), підвищення кваліфікації, а як гармонійний процес циклічного оновлення особистості на кожному з вказаних етапів розвитку. Система безперервної освіти має забезпечувати адекватність змісту освіти вимогам інформаційного суспільства, яке динамічно формується і розвивається. Тому сьогодні у більшості освітніх установ базової освіти вона організаційно оформлюється у вигляді системи додаткової освіти (курсів додаткових професій, факультетів післядипломної освіти та ін.), що дозволяє найбільш оптимально розв'язувати основні протиріччя сучасного етапу суспільного розвитку – між швидкими темпами приросту знань і обмеженими можливостями їхнього засвоєння (оволодіння) окремо взятою людиною.

Для безперервної освіти (за різною термінологією – освіти дорослих або продовженої чи безперервної освіти) важливим є формування стратегії інформаційно-інноваційного освітнього середовища, що забезпечує широкий(відкритий) доступ до програм навчання різного рівня і розробка і використання основ дистанційного навчання як важливого засобу розширення доступу до будь-якої освіти – початкової, середньої, професійної, післядипломної. Говорячи про дистанційне навчання, найчастіше мають на увазі навчання через Інтернет. Однак це не єдина можливість. Популярними напрямками у сфері дистанційної освіти є навчання і виховання за допомогою радіо, TV, преси, різної літератури, організації відповідних спілкувань, залучення тих, хто навчається, до професійних товариств та спільнот.

Проблеми безперервної освіти

Проблематику безперервної освіти можна умовно розділити на дві основні сфери. Перша пов'язана з побудовою системи безперервної освіти як частини соціальної практики (соціально-освітній аспект безперервної освіти), друга - із процесом засвоєння людиною нового життєвого, соціального, професійного досвіду. Саме тому в другій половині 90-их років XX століття у сфері освіти дорослих було проголошено сполучення принципу безперервності освіти із принципом навчання протягом життя і формуванням суспільства знань. Тим самим зроблена спроба закріпити у суспільній свідомості розуміння взаємної відповідальності суспільства, держави й особистості за розвиток освітніх процесів.

Значне ускладнення технологічного змісту професійної діяльності, а також швидкі зміни цього змісту різко змінюють характер підготовки людини до потребуючих високих теоретичних знань. З іншого боку, розширення й ускладнення суспільних зв'язків учасників виробництва не залишаються нейтральними в плані змін психології трудових відносин, - що знаходить своє відображення в системі освітніх програм, націлених на освоєння загальнокультурної проблематики. У цьому сенсі перебудова освіти на основі принципу безперервності є об'єктивною необхідністю, продиктованою логікою і об'єктивними вимогами самого життя.

Гостра потреба держави і суспільства в безперервній освіті своїх громадян стала усвідомлюватися як актуальна проблема починаючи з другої половини XX століття, - що пов'язано з розгортанням науково-технічної революції і пред'явленими нею вимогами до характеру трудової діяльності.

Система безперервної освіти стала розумітися як сукупність незліченних проблем: від організаційної та технічної модернізації процесу освіти до соціально-психологічного та духовно-морального виховання особистості. Це призвело до перегляду теоретичних поглядів на зміст і взаємозв'язок функцій системи безперервної освіти.

Як наслідок, у сучасній педагогічній літературі широко поширена точка зору, згідно з якою система безперервної освіти виконує в суспільстві дві основні і відносно самостійні функції - економічну і соціальну. «У першій - завдання підготовки людини до праці з чітко вираженим акцентом на формуванні його професійно значущих якостей; у змісті другої - весь багатогранний комплекс питань, пов'язаних з вихованням людини і формуванням його особистості. В межах даної дихотомії виділяються більш приватні функції: пізнавальна, комунікативна, трансляційна (передача новим поколінням знань і соціального досвіду), соціального просування (кар'єрного росту). безперервна освіта навчання

Яка б проблема не розглядалася: специфіка нових цілей освіти, мотиви або технології навчання, вибір об'єктів, структур, систем, моделей управління - в її вирішенні першочергового значення набувають економічні, психологічні, загальнокультурні і власне педагогічні чинники.

Найбільш складним питанням у безперервній освіті є фінансування. Нині в основному використовується фінансування з різноманітних фондів або організацій, зацікавлених у підвищенні кваліфікації своїх працівників. Всі погоджуються, що курси повинні бути самооплатні, а оскільки вони розглядаються з позицій "суспільства" та "суспільності", то держава повинна теж робити свій внесок. Але дарма, що безперервна освіта - це насамперед соціальне явище, більшість бачить його вигоди тільки в фінансовому сенсі тому, що вони (перспектива кар'єри для студентів, соціальний та економічний прогрес та інше) більш абстрактні, ніж затрати на нього.

Принципи безперервної освіти

Принцип гуманізму — спрямованість освіти до людини, свобода вибору форм, термінів, видів навчання, можливість підвищення кваліфікації, самоосвіти. Він реалізується через створення сприятливих умов для розвитку творчої індивідуальності особистості. Цей принцип відкидає насильство, національну і расову винятковість, байдужість.

Принцип демократизму — доступність освіти в будь-якому віці завдяки різноманіттю форм навчання. Він забезпечує свободу переходу з одного навчального закладу до іншого, прискорене завершення навчання та підвищення кваліфікації.

Принцип мобільності виражається в різноманітті засобів, способів, організаційних форм системи безперервної освіти. Він орієнтується на використання різних методичних систем і технологій, що дозволяють "вчитися менше, але частіше", продуктивніше.

Принцип випередження вимагає швидкого і гнучкого розвитку, перебудови навчальних закладів та установ системи безперервної освіти по відношенню до потреб суспільної практики. Він орієнтує на широке і активне використання нових форм, методів, засобів навчання і перепідготовки фахівців.

Принцип відкритості зобов'язує навчальні заклади розширювати діяльність шляхом залучення до навчання й підвищення кваліфікації нетрадиційної аудиторії, вільних слухачів, тобто працювати з різними віковими верствами та групами населення, які відрізняються рівнем освіти і професійної підготовки, ставленням до освіти, життєвими устремліннями.

Принцип безперервності освіти є систематизуючим. Навчальні заклади, працівники освіти та підвищення кваліфікації, науки і виробництва повинні переглянути роль і місце освіти в житті людини і суспільства. Освіта має бути спрямована в майбутнє, колишній девіз "Знання на все життя" поступається місцем новому — "Знання через все життя".

Завдання методичних служб:

розробка і здійснення науково-методичного супроводу неперервного зростання педагогів і педагогічних колективів, враховуючи потреби, інтереси, мотиви як окремої особистості, так і вимоги суспільства

Безперервна освіта як підвищення фахового рівня

Одним із вирішальних шляхів, що можуть забезпечити повноцінне задоволення запитів особистості, є відповідність її розвитку суспільним проблемам і гуманізація освіти.

У свою чергу, це вимагає нових фахових якостей шкільного адміністратора, учителя, нових моделей організації навчального та позанавчального процесу. Бо тільки в партнерстві директора, учителя, учня можна сформувати соціально конструктивну особистість, яка зможе не тільки використовувати суспільний потенціал для своєї само- та взаємореалізації, а й активно впливати на подальше реформування нашої держави, а це потребує переходу від традиційного для нашої освіти варіанта класичної школи, що існувала за умов тоталітарного режиму й була одним з інструментів вирішення його завдань, до системи демократичної школи, яка зорієнтована на максимальний розвиток творчої особистості учня та можливостей максимального саморозкриття педагогічного, культурного, комунікативного потенціалу вчителя та адміністратора школи.

Мова йде про нову модель шкільної освіти та нову роль учителя в цій освіті. У відповідності з реальними глобалістськими тенденціями на сьогодні школа перетворюється із системи закріплення знань на систему адаптації школярів до статусу менеджера свого майбутнього у процесі навчання.

Молодь повинна у процесі шкільного навчання не просто сформувати світогляд, а напрацювати якості, які дозволяють їй виявити свій індивідуальний потенціал за умов конкуренції, тендерів, пошуку власного шляху життєвого успіху в контексті активної участі в демократизації суспільного життя, розвитку ринкових відносин. Вона повинна звикнути до того, що успіх у подальшому житті йде через пошук свого статусного положення, рейтингу соціального престижу в соціальних запитах особистості.

Тепер головну мету школи вбачають у формуванні конкурентоспроможної особистості. А перші кроки для досягнення цієї мети закладаються в молодшому шкільному віці, тому випускник 4-го класу повинен мати внутрішню спрямованість «Я можу вчитись» і мотивацію «Я хочу вчитись». Це необхідні умови для продовження освіти в середній ланці.

Зміст освіти традиційної школи засвоюється учнями за загальними закономірностями інформаційно-знаннєвого підходу.

Однією з особливостей змісту початкової освіти за новими програмами є те, що, крім традиційних знань, умінь і навичок, до нього додаються принципово нові компоненти: досвід творчої діяльності та досвід емоційно-цілісного ставлення до навколишнього світу.

В оновленні традиційного підходу до змісту початкової освіти можна виділити три напрями: гуманізацію, інтеграцію, стандартизацію.

Гуманізація освіти вимагає переходу початкової школи від інформаційної до розвивально-діяльнісної моделі навчання. Ось чому навчальний процес у початкових класах повинен підтримувати та стимулювати в учнів те, що К. Ушинський називав «природним прагненням людини до діяльності».

На сьогодні змінюється роль учителя у процесі навчання, де головним є не передача інформації, а закріплення механізмів її цільового пошуку, уміння трансформувати навчальну інформацію у вирішення практичних завдань, адміністрування своєї ідеї «під ключ», уміння працювати в команді й активно знаходити креативні рішення проблем, презентувати результати своєї діяльності. А це можливо за умов партнерства вчителя та учня в розвитку особистості, використання сучасних педагогічних технологій та методик, використання можливостей інформаційного простору XXI ст. в навчальному процесі. При цьому вчитель проходить з учнем увесь цикл розвитку особистості останнього з усіма сумнівами, помилками, досягненнями.

ПРОЕКТ**ОРГАНІЗАЦІЯ НЕПЕРЕРВНОГО ПРОФЕСІЙНО-ОСОБИСТІСНОГО
ЗРОСТАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ НА ЗАСАДАХ КРЕДИТНО-
МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ****Актуальність.**

Перехід від індустріального до інформаційно-технологічного суспільства, стратегічна мета входження України до Європейського співтовариства, динамізація економіки країни, модернізація всієї системи освіти, орієнтація на міжнародні професійні стандарти зумовили зміну парадигми освіти та моделей, організаційних форматів підготовки й розвитку сучасного спеціаліста, не лише засвідчили необхідність глибокої адаптації системи освіти замовленню чи потребам суспільства, а передусім констатували її випереджувальну роль. Питання, пов'язані з неперервним характером навчання і професійного удосконалення педагога як обов'язкової умови його активної адаптації до нових обставин і моделей діяльності, підготовки до творчого вирішення професійних завдань, набувають особливої значущості.

Як зазначено в нормативних документах, сучасний педагог – це фундаментально освічена людина, здатна гнучко перебудовувати напрям і зміст своєї професійної діяльності відповідно до змін виробничих технологій або вимог на ринку праці, яка забезпечує результативність і якість навчально-виховного процесу, самостійно працює над власним розвитком, підвищенням свого освітнього й культурного рівнів, уміє самостійно набувати необхідних для професійної діяльності знань, умінь і навичок, грамотно працює з інформаційно-комунікаційними технологіями, критично мислить, володіє стійкою системою мотивів і потреб соціалізації, здатна адекватно й творчо діяти.

Темпи соціалізації вчителя до нових вимог діяльності значно випереджають можливості курсової підготовки в системі післядипломної педагогічної освіти, яку вчителі у відповідності з нормативними документами проходять раз на п'ять років. Саме тому на сьогодні в системі післядипломної педагогічної освіти поступово на перший план виступається система роботи з педагогічними кадрами в міжкурсний період. Постійно зростаючі темпи запровадження в навчальний процес сучасних освітніх технологій, моделей організації навчального процесу значно випереджають ту інформацію, яку вчителі отримують протягом курсової підготовки. Саме тому змінюється і традиційна роль інститутів післядипломної педагогічної освіти, які на сьогодні перетворюються на інтеграційні центри ефективного формування сучасної педагогічної культури вчителя шляхом акумуляції зусиль науково-дослідницьких установ, освітянських і донорських організацій, проектів, ініціатив учнівських громад, учителів, шкіл.

Сучасний учитель має забезпечувати результативність і якість навчально – виховного процесу, самостійно працювати над власним розвитком, підвищенням свого освітнього й культурного рівнів, уміти самостійно набувати необхідних для професійної діяльності знань, умінь і навичок, працювати з інформаційно – комунікаційними технологіями, критично мислити, володіти стійкою системою мотивів і потреб соціалізації, здатний активно й творчо діяти, неперервно саморозвиватися, навчатися впродовж життя. А допомогти йому у цьому зобов'язана методична служба міста

Уміло організований методичний супровід допоможе педагогу не тільки свідомо і самостійно розробити індивідуальну освітню траєкторію, а й реалізувати її на всіх етапах міжтестатійного періоду. Усе більшої значущості в роботі методичних служб усіх рівнів набувають питання, пов'язані з посиленням неперервного характеру навчання і професійного зростання педагога, формування готовності педагогічних кадрів до інноваційної діяльності. Завдання методичних служб як науково – методичних осередків освітнього простору районів і міст – це розробка і здійснення науково – методичного супроводу неперервного зростання педагогів і педагогічних колективів, враховуючи потреби, інтереси, мотиви, як окремої особистості, так і вимоги суспільства, освіти.

Результати опитування педагогів міста Торецька показали, що існує низка проблем щодо організації неперервного професійно-особистісного зростання педагогічних працівників, певні ризики як для педагогів, так і методичних служб усіх рівнів, зокрема:

- недостатній інформаційний та науково-методичний супровід пропедевтичного періоду підготовки до курсів;
- відсутність моніторингових досліджень результативності міжтестастійного циклу;
- неготовність методичних служб до інноваційної діяльності, реалізації нових ролей і функцій;
- традиційні, застарілі, що не відповідають сучасним вимогам, механізми впровадження неперервної освіти.
- відсутня мотивація щодо навчання протягом життя (необізнаність, небажання тощо);
- невміння впроваджувати інформаційно-комунікаційні технології в навчально-виховний процес.

Проаналізувавши зазначені проблеми, дійшли висновку, що неперервне професійно-особистісне зростання педагогічних працівників можливе лише за умови впровадження кредитно-модульної системи, як засобу підвищення мотивації, мобільності, ініціативи, творчості та професійного зростання педагога.

Кредитно-модульну систему організації навчання можна розглядати як інноваційну систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників на засадах андрагогічного й компетентісно зорієнтованого підходів, що є цілісною сукупністю освітніх засобів (форм, методів, способів і технологій організації та управління якістю освітнього процесу) із високим рівнем самостійної роботи вчителя на основі індивідуалізації і варіативності освітньої траєкторії протягом усього міжтестастійного циклу й передбачає планомірно-поетапне засвоєння функційних одиниць індивідуальних навчальних програм професійно-особистісного розвитку, відповідний облік обсягу і якості знань, умінь, установок у вигляді залікових освітніх одиниць (кредитів).

Саме кредитно-модульна технологія допомагає організувати системно-діяльнісний, компетентісно зорієнтований підхід до перепідготовки педагогічних кадрів, чітко систематизувати процес проектування навчальної діяльності, трансформувати зміст навчання, надаючи можливість його гнучкої варіативності, забезпечити свободу вибору основних параметрів процесу навчання, використовувати диференційовані та індивідуалізовані програми навчання, створити суб'єкт-суб'єктний, фасилітативний формат взаємодії всіх учасників, підвищити внутрішню мотивацію завдяки широкому використанню форм подачі інформації, проєктивність і самостійність, цілковито забезпечити методичне керівництво процесом, використовувати різні форми взаємодії між означеними учасниками процесу, надати педагогу можливість вибору індивідуально-особистісної траєкторії професійного розвитку, оволодінню системою засобів, методів, механізмів самовдосконалення та самореалізації, допомагає оволодіти навичками співробітництва, розширити й оновити функційні ролі всіх учасників навчального процесу. Отже, кредитно-модульна система дозволяє створити умови для побудови нової методології та практики освіти дорослих, творчого розвитку педагога впродовж життя.

Провідна ідея

Забезпечити професійне зростання педагогічних працівників упродовж життя можна за умови створення мережевої взаємодії та співробітництва обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, методичних служб усіх рівнів, навчальних закладів, громадських педагогічних організацій тощо.

Стратегічна мета

Організація неперервного професійно-фахового та індивідуально-особистісного зростання педагогічних працівників в міжквестаційний період на засадах інноваційної кредитно-модульної системи.

Пріоритетні завдання:

- розробити гнучку, динамічну систему неперервної освіти, формування професійної компетентності та фахового зростання педпрацівників упродовж усього професійного життя;
- створити педагогічні та організаційно-методичні умови для запровадження системи неперервної освіти педагогічних працівників, формування професійної компетентності, розвитку творчого потенціалу педагогів;
- забезпечити методичний супровід основних напрямків модернізації освіти;
- створити систему мотивації педагогічних працівників до самостійного вибору змісту і форм навчання впродовж міжквестаційного періоду;
- розробити ефективну мережеву взаємодію та співробітництва методичних служб всіх рівнів, навчальних закладів, громадських педагогічних організацій щодо забезпечення системи професійного зростання педагогічних працівників упродовж життя;
- підготувати методичні служби всіх рівнів до інноваційної діяльності;
- провести моніторинг задоволення якістю освітніх послуг;
- створити в місті систему сервісних послуг для формування готовності педагогів до неперервного професійного зростання протягом усього міжквестаційного періоду;
- розробити й апробувати програму неперервного зростання педагогів упродовж життя, Щоденник післякурсного періоду;
- створити, теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити дієвість та ефективність створеного навчально-методичного забезпечення, зокрема моделей, програм, Щоденників тощо на засадах кредитно-модульної системи навчання;
- сформувати банк даних міжквестаційного періоду щодо результатів підвищення кваліфікації на засадах кредитно-модульної системи, включаючи пропедевтичний, курсовий і післякурсний періоди;
- стимулювати педагогічних працівників на інноваційний, проблемно-орієнтований педагогічний процес, постійний педагогічно-методичний пошук оригінальних форм, прийомів і засобів навчання з метою досягнення високої результативності системи післядипломної педагогічної освіти.

Економічна доцільність:

Підвищення якості освіти та конкурентоспроможності педагогічних працівників, стійкий ріст їх професійного рівня за рахунок організації неперервного зростання педагогів упродовж життя.

Етапи реалізації проекту:

I етап - пропедевтично-прогнозувальний (березень-травень):

1. Ознайомлення з досвідом щодо впровадження кредитно-модульної системи.
2. Вивчення методичного забезпечення щодо окресленої проблеми, ступеню володіння інформаційно-комп'ютерними технологіями, розробка інструментарію для вивчення обізнаності та готовності педагогів до запровадження нового з урахуванням тематики курсів.
3. Проведення комплексних підготовчо-організаційних заходів із керівниками загальноосвітніх навчальних закладів (директор, заступник директора), із керівниками міських циклових методичних комісій предметів базового компоненту, учителями (за необхідністю) щодо впровадження кредитно-модульної системи навчального процесу, ефективної організації пролонгованого міжкурсового етапу діяльності педагога, реалізація мети, завдань, установок міжкурсового формату, ведення відповідної документації.
4. Методичне та теоретичне обґрунтування технологій, форматів, методів розв'язання проблеми.
5. Ознайомлення із запропонованими критеріями оцінювання.
6. Формування громадської і педагогічної думки щодо ідей проекту.

II етап - власне курсовий (очний формат, контрольно-дистанційний формат) (червень - лютий):

1. Допомога при виконанні творчого кооперативного проекту.
2. Консультація для слухачів курсів щодо виконання завдань курсового періоду.
3. Організація індивідуальної самоосвітньої роботи педагога, складання індивідуального освітнього маршруту.
4. Рефлексія всіма учасниками етапу виконаної діяльності, прогнозування завдань міжтестастійного періоду.

III етап – міжкурсовий (діяльнісно-пошуковий, підсумково-звітний) (березень.-січень)

Завдання:

- розробка моделі координування, взаємодії всіх структур, задіяних на певних етапах міжкурсового періоду;
- забезпечення неперервного розвитку педагогів шляхом залучення їх до участі у роботі циклових методичних комісій, творчих, динамічних, ініціативних груп, постійно діючих семінарів, школі молодого вчителя;
- проведення консультацій, тренінгів для педагогів з метою розробки міжкурсових проектів, виконання завдань міжкурсового періоду;
- організація «Майстер-класів», творчих звітів, поширення передового педагогічного досвіду;
- залучення до участі у фахових конкурсах, науково-практичних конференціях, методичних виставках;
- безпосередня творча педагогічна робота вчителя в навчальному закладі, накопичення міжкурсового кредиту;
- проведення аналізу результативності курсової підготовки під час тематичних, фронтальних перевірок, атестації ЗНЗ;
- з'ясування загального рейтингу педагога в міжтестастійний період;
- визначення відповідності кредиту міжкурсового формату кваліфікаційній категорії педагога.

IV етап - рефлексивно-корекційний (січень-березень)

1. Створення банку даних педагогів міста щодо результатів підвищення кваліфікації, проходження курсів підвищення кваліфікації за кредитно-модульною системою.
2. Виявлення, вивчення, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду.
3. Звіт педагогічних працівників про результати міжкурсового формату, якість післякурсного навчання, прийняття рішення щодо впровадження в практику ідей та рекомендацій, ефективних інноваційних технологій, віднайдених цікавих прийомів, знахідок.
4. Самоаналіз педагогом власної діяльності протягом між курсового періоду, результативності, здобутків, недоліків, визначення чіткої стратегії подальшого професійного зростання, впровадження в практику своєї роботи.

Учасники проекту

Учасниками проекту є міська методична служба, навчальні заклади, базові школи-лабораторії, учасники школи молодого творчого методиста, керівні та педагогічні кадри.

Методи реалізації проекту:

загальнотеоретичні: вивчення літературних джерел, нормативної бази, узагальнення теоретичних і експериментальних даних;

емпіричні: педагогічний експеримент, спостереження за організацією процесу, вивчення документів (планів, звітності); бесіди і фокусові інтерв'ю, анкетування, інтерв'ювання, проведення електронного форуму «Маркетингові дослідження неперервного зростання педагогів на засадах КМС», експертні опитування, рейтинг;

математичні: методи статистичної обробки даних, ранжування, кореляція.

Механізм реалізації проекту

Основними шляхами реалізації проекту є оптимально вибудований, ефективно організований навчальний процес на засадах кредитно-модульної системи, що передбачає виконання завдань модульної програми курсового етапу (очно-підсумкового або дистанційного форматів із залученням варіативної та інваріантної складової) і завдань міжкурсового етапу та накопичення залікових кредитів. Кредитно-модульну систему організації навчально-виховного процесу можна розглядати як технологію, що являє собою окрему повноцінну частину загальної професійно-освітньої технології – кредитної системи навчання.

Критерії ефективності реалізації проекту

- підвищення професійної компетентності педагогів відповідно до вимог національного й міжнародного ринків праці;
- відстеження результатів впливу проекту на якість підготовки педагогічних працівників у курсовий і міжкурсовий періоди;
- забезпечення високого рівня впровадження проекту.

Очікувані результати

- розробка гнучкої, динамічної системи неперервної освіти, формування професійної компетентності та фахового зростання педпрацівників упродовж усього професійного життя;
- створення педагогічних та організаційно-методичних умов для запровадження системи неперервної освіти педагогічних працівників, формування професійної компетентності, розвитку творчого потенціалу педагогів;
- створення системи мотивації педагогічних працівників до самостійного вибору змісту і форм навчання впродовж міжтестастаційного періоду;
- розробка ефективної мережевої взаємодії та співробітництва методичних служб всіх рівнів, навчальних закладів, громадських педагогічних організацій щодо забезпечення системи професійного зростання педагогічних працівників упродовж життя;
- забезпечення інноваційного науково-методичного супроводу основних напрямків модернізації освіти;
- впровадження інноваційного методичного супроводу зростання педагогів з орієнтацією на підвищення якості освіти;
- створення в районі (місті), області систему сервісних послуг для формування готовності педагогів до неперервного професійного зростання протягом усього міжтестастаційного періоду;
- розробка й апробація програми неперервного зростання педагогів упродовж життя, Щоденника післякурсного періоду;
- створення банку даних міжтестастаційного періоду щодо результатів підвищення кваліфікації на засадах кредитно-модульної системи, включаючи пропедевтичний, курсовий і післякурсний періоди;
- стимулювання педагогічних працівників на інноваційний, проблемно-орієнтований педагогічний процес, постійний педагогічно-методичний пошук оригінальних форм, прийомів і засобів навчання з метою досягнення високої результативності;
- забезпечення неперервного, мобільного розвитку педагогів, підвищенню результативності післядипломної педагогічної освіти, посиленню конкурентоспроможності;
- реалізація модульної програми пролонгованого міжкурсного етапу, що включає розподіл залікового міжкурсного формату діяльності педагога і його участі у форматах підвищення кваліфікації та алгоритм взаємодії кожної з ланок-підрозділів;
- підвищення мотивації, стимулювання педагогічних працівників на інноваційний, проблемно-орієнтований педагогічний процес, постійний педагогічно-методичний пошук оригінальних форм, прийомів і засобів навчання з метою досягнення високої результативності системи дипломатичної педагогічної освіти.

Банк андрагогічних діагностик**Тест для перевірки знань учителів з педагогіки**

1. Принципи навчання - це
 - А. прийоми роботи з організації процесу навчання.
 - Б. тези теорії і практики навчання і освіти, що відображають ключові моменти в розкритті процесів, явищ, подій.
 - В.. основні положення теорії навчання
 - Г. засоби народної педагогіки та сучасного педагогічного процесу.
2. Педагогічний процес
 - А. лінійний.
 - Б. цілісний.
 - В. езотеричний.
 - Г. асоціальний.
- 3.Завдання навчання:
 - А. виховні, освітні й розвивальні.
 - Б. корекційні, організаційні та загальнодидактичні.
 - В. організаційно-методичні та гносеолого-сміслові.
 - Г. внутрішні й зовнішні.
- 4.Навчання повинно носити _____ характер.
 - А. творчий, особистісний
 - Б. циклопоточний
 - В. індивідуальний
 - Г. напівсуб'єктний
- 5.Освіта - це
 - А. результат процесу виховання.
 - Б. результат процесів соціалізації та адаптації.
 - В. механізм соціокультурної середовища по залученню до загальнолюдських цінностей.
 - Г. результат отримання системи знань, умінь, навичок і раціональних способів розумових дій.
- 6.До сучасних моделей організації навчання відносять
 - А. тільки моделі форм організації навчання.
 - Б. моделі систем принципів, систем методів, форм, видів організації навчання.
 - В. моделі форм і методів організації навчання.
 - Г. моделі видів і форм організації навчання.
7. Уперше сформулював принципи навчання
 - А. Песталоцці В. Р.
 - Б. Коменський Я. А.
 - В. М. Монтень
 - Г.Ушинський К. Д.
8. Дидактика - це
 - А. наука про навчання і освіту, їх цілях, змісті, методах, засобах, організації, досягнутих результатах.
 - Б. мистецтво, «майстерність управління дітьми».
 - В. впорядкована діяльність педагога з реалізації мети навчання.
 - Г. система набутих у процесі навчання ЗУН і способів мислення.
9. Навчання - це
 - А. упорядкування дидакт. процесу за визначеними критеріями, надання йому необхідної форми з метою найкращої реалізації поставленої мети.
 - Б. наука про отримання освіти
 - В. впорядкована взаємодія педагога з учнями, спрямована на досягнення поставленої мети.
 - Г. категорія філософії, психології та педагогіки.
10. Форма організації навчання - це
 - А. Те, як організується процес навчання.
 - Б. Те, де організується процес навчання.
 - В. те, навіщо організується процес навчання.
 - Г.для кого організується процес навчання.

-

Опитувальник «Чинники професійного зростання»

Позначте навпроти того пункту, який відображає вплив на Вас відповідного фактору.

Негативні:

- небажання, невміння, неготовність учителя відмовитися від форм чи методів навчально-виховної діяльності, що стали непродуктивними за певних педагогічних обставин;
- низький професійний рівень учителя, недостатні знання з педагогіки, психології, методики предмета, слабка поінформованість про інноваційні технології, форми й методи роботи;
- відсутність чи недостатній розвиток дослідницьких умінь;
- психофізіологічні особливості особистості, зокрема низький енергетичний рівень, недостатня фізична активність, працездатність нервової системи тощо;
- нерозвиненість мотиваційно-креативних якостей, зокрема мотивів, потреб, інтересів, потягу до творчості, необхідних для професійно-педагогічної діяльності;
- втрата віри в можливість свого особистісного зростання, розчарування через невдачі, що траплялися раніше;
- індивідуально-типологічні властивості, тип темпераменту, емоційний фон;
- відсутність установки на підвищення професійного рівня, педагогічну творчість;
- нестабільність і періодичність підвищення кваліфікації;
- стан здоров'я, відсутність соціально-психологічної підтримки, зокрема членами родини, складні життєві обставини;
- стихійне, неусвідомлене професійне самовдосконалення вчителя; власна інерція, байдужість;
- брак часу.
- авторитарний, ліберальний стиль керівництва в навчальному закладі, де працює вчитель-словесник;
- відсутність обґрунтованої стратегії розвитку школи;
- відсутність наставників, лідерів, новаторів у навчальному закладі;
- атмосфера пасивності, апатії, байдужості в учительському і учнівському колективах, розбіжності, конфлікти в колективі;
- відсутність системи морального і матеріального стимулювання новаторських пошуків з боку адміністрації навчального закладу («Як платять, так і працюю!»);
- акцент на нормативно-регламентованому компоненті методичної діяльності, ігнорування інноваційного, творчого;
- відсутність методичної підтримки з боку керівництва;
- недостатня інформація про педагогічну діяльність, ролі, напрямки діяльності тощо;
- відсутність курсів перепідготовки з певних питань, наприклад, інноваційних педагогічних технологій;
- низький соціальний статус педагогічної професії.

Позитивні:

- позитивний духовно-моральний імідж навчального закладу: сприятливі, інноваційно-творчі умови роботи;
- акцент на інноваційному, творчо-пошуковому компоненті методичної діяльності;
- особистісно зорієнтована методична підтримка діяльності вчителя з боку адміністрації;
- довіра, можливість експериментувати, виявляти ініціативу, творчість;
- налагоджена система методичної підтримки вчителя;
- любов до професії, дітей;
- потреба в самовдосконаленні, зокрема самореалізації, самоствердженні й самовияві;
- можливість отримати визнання в колективі;
- систематична самоосвітня діяльність протягом курсового й міжкурсного періоду;
- навчання на курсах підвищення кваліфікації;
- участь у проектах, конкурсах, фестивалях, конференціях, семінарах, педагогічних майстернях, у роботі методичних об'єднань, творчих груп тощо;
- приклад і вплив учительського середовища, зокрема колег, адміністрації;
- об'єктивна оцінка праці, об'єктивний контроль, атестація;
- робота кафедри, методоб'єднання, усього вчительського колективу в напрямку генеральної ідеї;
- моральне й матеріальне стимулювання.

Тестові питання
«Інноваційна діяльність як ефективна форма розвитку професійної компетентності педагогів»

1. Що належить до масштабних освітніх інновацій?
 - А. Активні та інтерактивні методи навчання;
 - Б. Комп'ютерні та телекомунікаційні засоби навчання;
 - В. Стратегія формування національної свідомості учнів.
2. Об'єктом педагогічної інноватики є:
 - А. Процес виникнення, розвитку й освоєння інновацій в освіті;
 - Б. Система відносин, що виникають в інноваційній освітній діяльності;
 - В. Комплекс прийнятих заходів по забезпеченню інноваційного процесу на тім або іншому рівні освіти.
3. У яких документах окреслено стратегічні орієнтири реформування освіти України?
 - А. Конституції України та Законі України «Про освіту»;
 - Б. Законі України «Про загальну середню освіту» та Положенні про здійснення інноваційної освітньої діяльності;
 - В. Національній доктрині та Концепції розвитку загальної середньої освіти, вищої школи.
4. Які нововведення належать до педагогічних інновацій?
 - А. У галузі розробки сучасних матеріально-технічних пристроїв для закладів і установ освіти;
 - Б. У навчальному й виховному процесах;
 - В. У правовому та економічному забезпеченні системи освіти.
5. Яка із цих груп педагогічних технологій не належить до інноваційних?
 - А. Технологія посньювально-ілюстративного навчання;
 - Б. Особистісно орієнтовані технології;
 - В. Технології розвиваючого навчання.
6. Знання, уміння і досвід цілеспрямованої підготовки комплексного упровадження і всебічного освоєння нового у різних галузях людської життєдіяльності при збереженні в інноваційній системі динамічної єдності старого, сучасного і нового називається:
 - А. Інноваційним досвідом;
 - Б. Особистою інноваційною культурою;
 - В. Інноваційною парадигмою.
7. Скільки ключових уроків для вдосконалення і реформування системи освіти формулює Майкл Фуллан в «Сила змін – вимірювання глибин освітніх реформ»?
 - А. 6
 - Б. 8
 - В. 10
8. Що має пріоритет при виборі між ізоляцією та колективним мисленням?
 - А. Індивідуалізм;
 - Б. Колективізм;
 - В. Індивідуалізм та колективізм повинні мати однакову силу.
9. Чому централізація в освіті є помилковою?
 - А. Через над контроль;
 - Б. Через хаос;
 - В. Через відсутність координації.
10. Кому належить вектор розвитку загальної середньої освіти, що полягає у переході від зовнішнього управління до школобазованого менеджменту?
 - А. Віктору Громовому;
 - Б. Володимиру Звиняцьковському;
 - В. Олегу Гірному

Анкета «Самоаналіз професійної зрілості та майстерності»

Оцініть себе за такими нормами:

- 1 бал – мені необхідна допомога,
- 2 бали – мої вміння потребують удосконалення,
- 3 бали – добре орієнтуюсь у питанні,
- 4 бали – на високому рівні обізнаний у даному питанні.

<i>Професійні компетенції педагога</i>	<i>Само-оцінка</i>
1. Володіння методами мотивації та стимулювання діяльності учнів.	
2. Володіння прогресивними педагогічними технологіями.	
3. Володіння технологією особистісно орієнтованого навчання.	
4. Володіння інтерактивними технологіями навчання.	
5. Впровадження нестандартних форм проведення уроку.	
6. Володіння прийомами розвитку самостійності школярів.	
7. Формування в учнів творчого ставлення до навчання.	
8. Індивідуальна робота з обдарованими та здібними учнями.	
9. Володіння прийомами розвитку самостійних умінь учнів.	
10. Робота з формування навичок самоконтролю, самоперевірки.	
11. Формування в учнів умінь управління власною діяльністю на уроці.	
12. Здійснення діагностики результатів навчання, розвитку дітей.	
13. Володіння методикою корекційної роботи з учнями.	
14. Організація позаурочної роботи з учнями по предмету.	

Самоосвітня картка

Період _____

Прізвище, ім'я, по батькові _____

Предмет(и) _____ Класи _____

Стаж, категорія, звання _____

Особисті досягнення _____

Розроблені науково-методичні матеріали, проекти. _____

Публікації _____

Науково-методична проблема _____

Аспекти діяльності, що потребують удосконалення _____

Завдання, що ставляться перед учителем

Найближчі _____

Перспективні _____

Мета самовдосконалення _____

Рекомендації

Програма неперервного професійно-особистісного зростання педагогічних працівників на засадах кредитно-модульної системи
(для педагогів загальноосвітніх навчальних закладів)

Реалізація програми забезпечується шляхом розробки індивідуального плану професійного розвитку на підставі поєднання модульних технологій навчання і залікових кредитів.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Проблема професійної компетентності пов'язана з конкурентоздатністю фахівців. Знання сьогодні стає єдиним джерелом довгострокової стійкої конкурентної переваги. Але воно може бути використано тільки через високий рівень кваліфікації фахівців.

Сучасні й майбутні роботодавці зацікавлені в спеціалістах, що вміє думати самостійно й вирішувати різноманітні проблеми (тобто, застосовувати знання, отримані у процесі освіти); має критичне й творче мислення; володіє багатим словниковим запасом, заснованим на глибоких знаннях; уміє добувати нові знання, здатний до самонавчання, самоосвіти.

Компетентна особистість має високий рівень володіння всіма складовими професійної компетентності, а кожна з її складових включає сукупність взаємопов'язаних якостей, таких як *знання, вміння, навички, способи і мотивація діяльності*.

Компетентним педагогом можна вважати особистість, яка має високий рівень:

- науково-теоретичної підготовки ;
- методичної підготовки;
- психолого - педагогічних знань і вмінь;
- творчості;
- інноваційності.

Професію педагогічного працівника в Європі розглядають, як висококваліфіковану, мобільну, таку, що вимагає неперервного навчання.

Отже, метою розробленої програми професійного зростання можна вважати реалізацію моделі компетентного педагога, що володіє на достатньому й високому рівнях необхідними для вчительської професії компетенціями.

Схема № 1

Модель професійної компетентності педагога

На основі даного переліку складових професійної компетентності вчителя має ґрунтуватися сучасний зміст їх професійно-особистісного зростання, тобто навчальна програма їх професійного саморозвитку, самовдосконалення в умовах неперервної освіти.

Програма неперервного професійно-особистісного зростання для педагогічних працівників – учителів загальноосвітніх навчальних закладів – реалізується на засадах інноваційної кредитно-модульної системи, що передбачає саморозвиток, самореалізацію особистості впродовж усього життя.

Кредитно-модульна форма організації підвищення професійної майстерності педагогів забезпечується шляхом розробки індивідуальної навчальної програми професійного розвитку педагогічних працівників на підставі поєднання модульних технологій навчання і залікових кредитів. У ній забезпечується індивідуальна траєкторія навчання педагогічних працівників.

Модульна технологія навчання є гнучкою інноваційною педагогічною технологією організації навчального процесу, в основу якої покладено особистісно зорієнтований підхід до навчання за індивідуальними навчальними планами і програмами. Заліковий кредит визначаємо як завершену задокументовану частину навчання учителя, яка підлягає обов'язковому діагностуванню. Залікові кредити містять різні види навчальної діяльності: лекції, тренінги розвитку професійних умінь учителя, самостійне вивчення документації та передового перспективного досвіду, практичну діяльність, у тому числі проведення відкритих уроків, взаємовідвідування уроків, моніторингові дослідження та корекційна діяльність, узагальнення і поширення результатів самоосвіти педагогів, роботу над між курсовим проектом тощо.

Програма містить 5 модулів, в які закладено діагностичну, навчальну, діяльну та контроль-рефлексивну, підсумково-узагальнювальну складові. У програмі розроблена тематика для професійного зростання педагогів, з'ясовано які компетенції педагога формуються в ході її реалізації, пропонуються форми роботи та додаються практичні матеріали. Виконання програми розраховане на п'ятирічний термін, тобто період між атестаціями.

Оцінювання результатів професійного зростання вчителя здійснюється відповідно до суми набраних за опрацювання кожного із змістових модулів балів. При оцінюванні враховуються кількість виконаної роботи та якість її виконання. Результати фіксуються методистом протягом опрацювання всього курсу в окремих для кожного слухача *залікових листках*. Максимальна кількість балів отриманих за весь курс – 100, за кожен із п'яти модулів – 20, за один рік – 20, за один захід – 4. Робота учителя за кожен конкретний захід оцінюється методистом балами від 1 до 4 відповідно до таких *критеріїв* професійного зростання:

1 бал – професійні компетенції педагога лишилися на такому ж рівні, без змін або знизилися, фахового зростання не відбувається;

2 бали – відбулося невелике зростання певних компетенцій, професійна діяльність потребує більшого самовдосконалення і самореалізації;

3 бали – достатнє зростання професійних умінь та фахових компетенцій, існують стійкі ознаки педагогічної майстерності;

4 бали – високий рівень професійного зростання, сформованість усіх груп педагогічних компетенцій.

Заліковий листок професійного зростання педагогічних працівників може мати наступний вигляд (подаємо тут для прикладу частково заповнений):

Теми та змістові модулі	Кількість виконаної роботи	Оцінка якості діяльності педагога					Всього балів	Примітки
		1 рік	2 рік	3 рік	4 рік	5 рік		
Тема 1.1.	3	-	-	2	4	3	*	
Тема 1.2.	4	1	2	2	4	-	*	
Тема 1.3.	3	3	-	3	-	4	*	
Тема 1.4.	3	4	4	-	-	4	*	
Модуль 1	13	2.7	3	2.3	4	3.7	15.7	
Тема 2.1.	2	-	4	3	-	-	*	
Тема 2.2.	2	-	-	-	4	4	*	
Тема 2.3.	1	-	-	-	2	-	*	
Тема 2.4.	1	-	-	-	-	3	*	
Модуль 2	6	0	4	3	3	3.5	13.5	
Тема 3.1.								
Тема 3.2.								
Тема 3.3.								
Модуль 3							16.5	
Тема 4.1.								
Тема 4.2.								
Тема 4.3.								
Модуль 4							18.3	
Тема 5.1.								
Тема 5.2.								
Тема 5.3.								
Модуль 5							15	
Всього							79	

За сумою балів, набраних протягом п'ятирічного періоду можна з'ясувати, наскільки відбулося професійне зростання педагога, формування та вдосконалення фахових компетентностей

80-100 балів –високий рівень зростання творчості й педагогічної майстерності;

60-80 балів – достатнє професійне зростання;

40-60 балів – незначне підвищення професійної компетентності;

До 40 балів – професійного зростання не відбувалося, професійний розвиток хаотичний, час від часу.

Отримані методистом висновки можуть бути враховані при атестації педагогічних працівників

№	Тема	Зміст	Рекомендована форма проведення	Інструментарій, приклади матеріалів
Модуль 1. Визначення мети та завдань професійного зростання, вхідна діагностика				
1.	Самооцінка професійних якостей особистості педагога, визначення сильних і слабких сторін його діяльності	Уміння усвідомлювати рівень власної професійної діяльності, своїх спеціальних, методичних і комунікативних спроможностей, потенціалу; знання про засоби професійного самовдосконалення	Анкетування, в ході якого педагог сам визначає які знання і вміння потребують удосконалення	Анкета «Самоаналіз професійної зрілості та майстерності» (додаток №1)
2.	Зовнішнє оцінювання підготовки вчителя	Професійний тезаурус учителя, глибокі знання, кваліфікація і досвід практичної діяльності в галузі свого предмета; знання засобів розв'язання технічних, творчих завдань; гармонізація науково-предметних і світоглядно-методологічних, дидактичних, психологічних знань	Тестування, перевірка знань педагога	Приклад тестів (додаток №2)
3.	Діагностика труднощів, що перешкоджають діяльності педагога, та, навпаки, факторів, стимулюючих професійне зростання	Уміння бачити недоліки у своїй роботі, бажання самовдосконалюватись; уміння оцінювати перешкоди та бачити мотиви і пріоритети роботи	Опитування вчителів, що проводиться з метою виявлення впливу суб'єктивних та об'єктивних чинників на їх зростання	Опитувальник «Чинники професійного зростання» (додаток №3)
4.	Визначення пріоритетних напрямків удосконалення майстерності учителя та мети самоосвіти	Визначати завдання та траєкторію власної самоосвіти й самовдосконалення	Індивідуальне консультування, співбесіда методиста з кожним учасником проекту	Індивідуальний план самоосвітньої роботи

№	Тема	Зміст	Рекомендована форма проведення	Інструментарій, приклади матеріалів
Модуль 2. Набуття та удосконалення теоретичних знань і практичних умінь з основ наук предмета, методики його викладання, педагогіки та психології				
5.	Опанування нормативно-правовою базою. Професійно значимі якості вчителя в умовах нової концепції освіти	Сформованість знань, умінь і установок	Індивідуальна робота, консультаційний пункт	Інформаційні збірники МОН України, фахова преса
6.	Набуття практичних умінь щодо формування окремих груп компетенцій учнів	Вміння конструювати траєкторію розвитку школяра, здійснювати розвиток компетенцій учня; уміння технологічно прогнозувати, конструювати, планувати хід навчально-виховного процесу; здійснювати контрольню оцінку діяльності, спрямовану на учня – суб'єкт співпраці	Семінар-тренінг, який проводить досвідчений учитель або методист	
7.	Використання інноваційних педагогічних технологій як умова оптимізації навчально-виховного процесу	Засвоєння педагогом нових методичних і педагогічних ідей, підходів до навчально-виховного процесу в сучасних особистісно-зорієнтованих, розвивальних, креативних тощо технологіях, володіння різними методами і формами організації допрофільного і профільного навчання	Участь педагогів у засіданнях педагогічної ради, творчих груп, методичних об'єднань, їх виступи з проблемних питань	Порадник «Як готуватися до виступу на засіданнях педради, методичних об'єднань»
8.	Особливості роботи з підлітками, що належать до різних психолого-педагогічних груп; знання про психологічні особливості учнів, опанування комунікативними вміннями тощо	Володіння педагогічною діагностикою, уміння здійснювати індивідуальну роботу на основі результатів педагогічної діагностики, знання вікової діагностики, уміння виявляти особистісні особливості дітей, визначати і враховувати емоційний стан людини, грамотно будувати взаємовідносини	Тренінги, практикум, семінари, що проводить практичний психолог для учителів. Моделювання ситуації	План проведення тренінгу 4)

№	Тема	Зміст	Рекомендована форма проведення	Інструментарій, приклади матеріалів
Модуль 3. Впровадження інноваційних ідей в практику уроку з метою професійного зростання і самовдосконалення педагогів				
9.	Добір і розробка завдань, методів і прийомів, які відповідають визначенню «інноваційні», застосування їх у практичній діяльності	Уміння створювати різноманітні стандартизовані, точні, з високим ступенем диференціації завдання, дидактичні завдання в тестовій формі, віднаходити інноваційні, найбільш прийнятні технології навчання, спрямовані на розвиток інтелектуальних здібностей учнів	Творча лабораторія інноваційного педагогічного пошуку	Конструктор прийомів роботи на уроці (за А.Гіном). Завдання для розвитку креативності учнів на уроках
10.	Презентація педагогічних ініціатив	Володіння методами, прийомами організацією власної діяльності та ефективною діяльністю учнів, класу в урочній та позаурочній видах діяльності; управління процесом засвоєння учнями знань	Проведення відкритих уроків учителем, обговорення в колі колег та методиста	Тестові питання «Інноваційна діяльність як ефективна форма розвитку професійної компетентності педагогів» (додаток 5)
11.	Залучення вчителями учнів до розробки й презентації предметних проектів	Здатність педагога продуктивно й гармонійно організовувати навчальну взаємодію з вихованцями у напрямку спільної мети	Проектна діяльність учителя і учня: педагог надає «кейс-пакет», учень створює проект	Приклад учнівського проекту (додаток на електронному носії)

№	Тема	Зміст	Рекомендована форма проведення	Інструментарій, приклади матеріалів
Модуль 4. Оцінювання ефективності та рефлексія діяльності педагога				
12.	Відстеження позитивних досягнень та результатів діяльності учителя	Вміння здійснювати рефлексію навчання, аналізувати отриманий результат	Спостереження за діяльністю вчителя на уроці, контрольні завдання для учнів	Відповідні контрольні завдання
13.	Виявлення педагогічних труднощів та корекційна робота	Здатність справлятися з труднощами та долати негативні чинники	Заповнення самоосвітніх карток з рекомендаціями	Зразок самоосвітньої картки педагога (додаток № 6)
14.	Обговорення результатів професійного зростання та становлення педагога-майстра	Усвідомлення важливості отриманих результатів, задоволеність від професійної діяльності	Оцінка дається колегами та досвідченими педагогами	Характеристики діяльності педагога
Модуль 5. Узагальнення та поширення інноваційного перспективного досвіду				
15.	Систематизація матеріалів отриманих в процесі роботи над удосконаленням професійних компетенцій	уміння застосовувати раціональні прийоми пошуку, аналізу, адекватного відбору, систематизації	Написання реферату або випускної роботи	Вимоги до оформлення роботи. Власне узагальнені матеріали діяльності
16.	Розробка творчого проекту та його захист	вміння і навички роботи вчителя з ІКТ; уміння створювати презентаційні слайди	Презентація та захист творчого проекту	Приклад учительського проекту
17.	Узагальнення результатів науково-експериментальної діяльності	Уміння використання інформації та створення нової, логічно-узагальненої	Підготовка статей до публікації в педагогічних виданнях України	Діагностика професійної компетентності вчителя (додаток 7)

Щоденника міжкурсового періоду вчителя

Щоденник міжкурсового періоду вчителя пропонується вести протягом п'яти років. Він містить модульну програму професійно-фахового й індивідуально-особистісного розвитку вчителя. Адміністрація навчальних закладів і методичні служби відслідковуватимуть траєкторію професійного становлення та удосконалення педагогічної творчості, певні групи компетенцій у педагога протягом кожного року міжкурсового періоду. Розподіл балів за виконання того чи іншого виду діяльності, ураховуючи індикатори-характеристики роботи педагога може становити від 1 до 12 балів.

Розподіл залікового міжкурсового кредиту професійно-особистісного зростання педагогічних працівників запропоновано у практико-зорієнтованому посібнику «Компетентнісно орієнтований підхід у системі післядипломної педагогічної освіти: проектна діяльність» у програмно-цільовому пілотному проекті «Впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу в інституті післядипломної педагогічної освіти» (за загальною редакцією О.І.Чернишова, Л.Г.Чернікової.).

Отже, залікова кількість балів у міжкурсовий період (за п'ять років) становитиме від 1000 балів.

Протягом пролонгованого міжкурсового періоду передбачено участь за різними напрямками діяльності:

- мотиваційно-планувальна та самоосвітня діяльність;
- дослідницько-пошукова діяльність;
- практично-експериментальна діяльність;
- кооперативна творча діяльність;
- участь учителя у методичній роботі;
- контрольно-оцінювальна діяльність;
- психолого-мотиваційна діяльність.

Для того, щоб коректно було виставлено ту чи іншу суму кредиту (бали) за певний вид педагогічної діяльності в міжкурсовий період, об'єктивно оцінено внесок педагога пропонуємо користуватися наступною таблицею:

- репродуктивний рівень – 1-3 бали,
- оптимальний рівень – 4-6 балів,
- системно-моделювальний (професійна діяльність) – 6-9 балів,
- творчий (інноваційно-експериментальний) – 10-12 балів.

При розподілі балів у міжкурсовий період слід враховувати експертну оцінку директора, заступника директора, керівника М/О, методиста ММК, учнів, батьків, психологічної служби, самооцінку.

Саме таким чином може бути сформований цілісний інформаційний комплекс уявлень про рівень досягнень педагога, його педагогічну майстерність, розробку й реалізацію міжкурсового проекту. Тому оцінювання форм і методів роботи педагога в міжкурсовий період обов'язково включатиме експертно-діагностичну оцінку експертів і самооцінку педагога (у щоденнику обов'язково фіксуватимуться обидві шкали – оцінка експерта, самооцінка).

**МОДУЛЬНА ПРОГРАМА ПРОФЕСІЙНО – ФАХОВОГО Й
ІНДИВІДУАЛЬНО – ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ
ВЧИТЕЛЯ – СЛОВЕСНИКА В МІЖКУРСОВИЙ ПЕРІОД**

I. Мотиваційно-планувальна та самоосвітня діяльність

[illegible]

II. Дослідницько-пошукова діяльність учителя

[illegible]

III. Практично-експериментальна діяльність

[illegible]

VI. Контрольно-оцінювальна діяльність учителя

№	Форми і методи роботи	2010-2011			2011-2012			2012-2013			2013-2014			2014-2015		
		Оцінка	Самооцінка	Кредит	Оцінка	Самооцінка	Кредит	Оцінка	Самооцінка	Кредит	Оцінка	Самооцінка	Кредит	Оцінка	Самооцінка	Кредит
1	Порівняльний аналіз моніторингових досліджень навчальних досягнень учнів															
2	Показники річного оцінювання ЗНО. Порівняльний аналіз.															
3	Показники участі учнів у конкурсах, предметних олімпіадах. Змаганнях.															

VII. Психолого – мотиваційна діяльність учителя

№	Форми і методи роботи	2010-2011			2011-2012			2012-2013			2013-2014			2014-2015		
		Оцінка	Самооцінка	Кредит	Оцінка	Самооцінка	Кредит	Оцінка	Самооцінка	Кредит	Оцінка	Самооцінка	Кредит	Оцінка	Самооцінка	Кредит
1	Професійна мотивація															
2	Виявлення здібностей, нахилів, потреб, психологічної готовності до роботи в школі															
3	Педагогічне цілепокладання, планування діяльності, прогнозування результатів.															
4	Наявність самоустановки, рівень самоорганізації, уміння організувати власну професійну діяльність.															
5	Вибір ефективної комунікативно – поведінкової стратегії															
6	Проведення педагогічної психодіагностики учнів, використанню отриманих даних у НВП. Планування системи корекційно – розвивальних заходів.															
7	Відображення в планах мотиваційного комплексу діяльності педагога:															
	Усього балів за рік															
	Загальна сума балів у міжкурсовий період															
	Заліковий кредит учителя (за роками)															
	Заліковий освітній кредит міжкурсового періоду															

Голова шкільного методичного об'єднання
 Директор навчального закладу
 Завідувач міським методичним кабінетом

II. Портфоліо професійних досягнень учителя словесника в між курсовий період

2.1. Проведені відкриті уроки, Майстер-класи, позакласні заходи

№ з/п	Тема заходу	Дата проведення
1		
2		
3		
4		
5		
6		

2.2. Створений методичний продукт між курсового періоду

№ з/п	Форма методичного післякурсного продукту	Назва методичного після курсового продукту	Дата виходу
1			
2			
3			
4			
5			
6			

2.3. Участь педагога у професійних конкурсах

№ з/п	Назва конкурсу	Результат	Дата
1			
2			
3			
4			
5			
6			

2.4. Участь учителя-словесника в освітнянських заходах обласного, Всеукраїнського, міжнародного рівнів

№ з/п	Назва заходу	Тема	Дата проведення заходу	Форма участі
1				
2				
3				
4				
5				
6				

2.5. Контрольно-оцінювальна діяльність учителя

Рівень навчальної компетентності учнів, базових компетенцій

№ з/п	Динаміка навчальних досягнень сформованих компетенцій учнів	За роками				
		2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015
1	Результати моніторингових досліджень навчальних досягнень учнів з укра. мови					
2	Результати моніторингових досліджень навчальних досягнень учнів з укр.. літ.					
3	Результати річного оцінювання з укр.. мови					
4	Результати річного оцінювання з укр.. літератури					
5	Результати ЗНО з української мови і літератури					

Досягнення учнів у конкурсах, олімпіадах, турнірах

№ з/п	Участь	Шкільний рівень			Міський рівень			Обласний рівень			Всеукраїнський рівень		
		Рік	Рез-т	П.І.Б учня	Рік	Рез-т	П.І.Б учня	Рік	Рез-т	П.І.Б учня	Рік	Рез-т	П.І.Б учня
1	олімпіади												
2	МАН												
3	Учнівські конкурси												

2.6. Рівень професійно-особистісного зростання вчителя-словесника протягом міжтестастійного циклу

№ з/п	Параметри вимірювання професійно-особистісного зростання вчителя-словесника	Рівень зростання			
		Репродуктивний	Оптимальний	Системно-моделювальний	Творчий (інноваційний)
1	Результати підвищення кваліфікації вчителя під час курсового періоду				
2	Рівень когнітивно-технологічної, науково-методичної, аналітико-рефлексивної, психолого-педагогічної компетентності				
3	Діагностичні результати самооцінки та самоконтролю вчителя-словесника в міжтестастійний період				
4	Результативність професійної діяльності: динаміка навчальних досягнень учнів				
5	Результативність власного професійного становлення фахово-особистісного зростання протягом міжтестастійного циклу				
6	Заліковий міжтестастійний освітній кредит учителя				

**Індивідуальна програма
професійно-особистісного зростання учителя
в умовах кредитно-модульної системи в міжкурсовий період**

ЩОДЕННИК

[illegible]

Форми професійно-особистісного зростання	1-й рік	2-й рік	3-й рік	4-й рік	5-й рік
	Оцінка Самооцінка	Оцінка Самооцінка	Оцінка Самооцінка	Оцінка Самооцінка	Оцінка Самооцінка
IV. Кооперативна творча діяльність 1. Участь у творчих групах, варіативних об'єднаннях інноваційної діяльності. 2. Розробка колективних програм, виконання колективних досліджень. 3. Робота над колективною науково-методичною темою. 4. Складання та обговорення позаурочних і методичних розробок; спільна підготовка та вивчення складних у методичному плані тем, розділів. 5. Спільне складання й обговорення планів різних форм позакласної роботи.					
V. Участь учителя у методичній роботі 1. Участь у роботі методичних об'єднань: - шкільних; - міських. 2. Підготовка й виступи на педрадах, метод- радах. 3. Педагогічні консиліуми. 4. Предметні декади, методичні тижні, дні. 5. Професійні конкурси. 6. Методичні виставки. 7. Консультування колег, учнів, батьків. 8. Творчий звіт. 9. Участь у інноваційних формах методичної роботи. 10. Участь в організованих формах звітності щодо виконання завдань (методкабінетом).					
VI. Контрольно-оцінювальна діяльність 1. Показники моніторингових досліджень. 2. Показники річного оцінювання. 3. Підготовка учнів до участі у: - предметних олімпіадах; - конкурсах-захистах науково-дослідницьких робіт; - різних навчальних конкурсах. 4. Підготовка учнів до ЗНО.					
VII. Психолого-мотиваційна діяльність 1. Аналіз професійно-особистісних характери-тик учителя. 2. Професійна мотивація. 3. Педагогічне цілепокладання, планування діяльності, прогнозування результатів. 4. Проведення педагогічної психодіагностики. 5. Системна мотивація кожного уроку, позаурочної діяльності.					

Висновки

Безперервність освіти знаходиться в динамічному зв'язку з соціалізацією особистості. У ході соціалізації людина опановує знаннями про ті моделі поведінки або акти поведінки, які прийняті в даній культурній системі.

Людина, стаючи особистістю, не тільки накопичує, але й трансформує ті або інші соціальні факти, для чого очевидна потреба в наявності в неї певних якостей, навичок. Вона повинна не тільки усвідомлювати необхідність у такій діяльності, але й бути здатною здійснювати її, а отже, бути не тільки залученою в культурну підсистему даного співтовариства, але й мати певний рівень знань, творчого мислення, інтелігентності тощо. Тобто, для перетворення людини необхідний інструмент. Таким інструментом у даному випадку виступає безперервна освіта. Тоді постає проблема співвіднесення особистісних потреб в освітній діяльності і затребуваності суспільством тих або інших знань. Система безперервної освіти в ідеальному варіанті повинна бути покликана збалансувати це співвідношення створенням і координацією мотиваційної структури особистості, що власне і необхідно реалізовувати через механізми впливу безперервної освіти на соціалізацію особистості.

Останнього часу все більш очевидним є те, що потреба в освіті проявляється не тільки на рівні окремої особистості, окремої організації, а й суспільства в цілому. Тому такою актуальною сьогодні є концепція безперервної освіти, адже навчання протягом усього життя - це не забаганка окремої особистості, а нагальна потреба і вимога часу. Як для особистості, так і для суспільства в цілому. Як свідчить міжнародна практика та й здійснений нами аналіз у сфері послуг з перепідготовки і навчання персоналу, погіршення економічної ситуації актуалізувало необхідність випереджального професійного розвитку, формування за допомогою перепідготовки до готовності швидко і адекватно реагувати на зовнішні виклики, своєчасно переходити в перспективні професійні сектори відповідно до вимог ринкової економіки та економіки «суспільства знань» (інформаційного суспільства).

Отже, питання безперервної освіти є пріоритетним як у зарубіжних, так і в українській системах освіти. З метою організації навчання протягом життя в Європі був створений Інститут освіти дорослих. У Європейських країнах безперервна освіта є вагомим частиним державних програм, а також завдання громадських організацій та товариств. В Україні важливу роль у забезпеченні безперервної освіти відіграють інститути післядипломної педагогічної освіти, які потребують модернізації структури і змісту. Передусім для відкритості системи необхідне широке застосування очно-дистанційної та дистанційної форм навчання та їх навчально-методичний супровід. Лише за наявності закладів безперервної освіти (інститутів, університетів, фондів, центрів) можливе формування в Україні інформаційного суспільства та розвиненої економіки.

Саме тому вироблення теоретичних, змістових і організаційних засад безперервної освіти має розглядатися як пріоритетне завдання державного значення в Україні. Нагальним є питання створення громадських закладів безперервної освіти в Україні, які б розширили можливості дорослого населення, у тому числі й педагогів, здобувати знання для забезпечення функціональної грамотності, всебічного розвитку особистості, задоволення індивідуальних потреб у професійному зростанні.

Безперервну освіту мають надавати всі структури освітнього простору. При безперервній освіті треба подбати про черговість, нерозривність, послідовність, логічність, системність і систематичність, поступову зв'язність між дошкільною, початковою, загальною середньою, спеціальною середньою, вищою, післядипломною освітами.

Навчання протягом життя на національному рівні повинне бути визначене як повноправне освітнє поле з відповідною увагою до контролю й перевірки якості та забезпеченням визнання різноманітних форм освіти. На часі розробка Концепції та Програми розвитку в Україні системи освіти протягом життя, в яких потрібно визначити наступні ключові моменти.

1.Визначення моделей для оцінки й визнання попереднього навчання.

2.Зв'язок моделей для визнання попереднього навчання з європейською структурою кваліфікацій, збільшення порівнянності й прозорості.

.Створення критеріїв та механізмів визнання й утвердження неформальних видів освіти в навчальній та професійній діяльності.

.Визначення основних навичок і ключових компетенцій. Скорочення істотних розходжень з країнами ЄС у сфері основних навичок і ключових компетенцій.

- .Підготовка персоналу для системи навчання протягом життя за наступними напрямками діяльності:
- ·викладання;
- ·управління;
- ·науково-аналітичне забезпечення;
- ·використання новітніх технологій;
- ·планування навчальних програм;
- ·підтримка (технічна, організаційна).

Література

1. Волобуєва Т.Б. Готовність педагога до виконання функцій тьютора у дистанційному навчанні. // Педагогічна скарбниця Донеччини. –2008. –№2. –С.8-11
2. Головенкін В.П. Педагогіка вищої школи-Київ, 2009.
3. Компетентісно орієнтований підхід у системі післядипломної педагогічної освіти: проектна діяльність: Практико зорієнтований посібник / За заг. ред. О.І.Чернишова, Л.Г.Чернікової. – Донецьк: Витоки, 2008. *Програмно-цільовий пілотний проект «Впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу в інституті післядипломної педагогічної освіти»*
4. Олійник В.В. «Освіта впродовж життя: як і чому вчити дорослих?» <http://www.apsu.org.ua/ua/information/press/956784/>
5. «Освіта впродовж життя». Інтервю журналу «Сучасна освіта» з ректором Європейського університету проф. І.І. Тимошенком. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <<http://s-osvita.com.ua/content/view/333/116/>>.
6. Піонова Р.С. Педагогіка вищої школи. - Мн., 2005.
7. Сидоренко В.В. Шляхи удосконалення професійної компетентності вчителя української мови та літератури в умовах особистісно зорієнтованого навчання: Навчально-методичний посібник. – Донецьк: Каштан, 2008. – С. 106-174

